

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

07 Eylül 2020

Sayı :30824082-610 187433
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet- 9 Sayfa)
- Cevap Yazısı (80 Adet, 166 Sayfa)

6.4

7/11635	7/31501	7/32330-7/32333
7/19450	7/31619-7/31621	7/32406-7/32407
7/25261	7/31623	7/32409
7/26104	7/31715-7/31720	7/32560
7/26933	7/31723-7/31727	7/32570-7/32572
7/30575	7/31831	
7/30582	7/31833-7/31835	
7/30940-30942	7/31838-7/31840	
7/31037	7/32057-7/32060	
7/31039	7/32062-7/32071	
7/31183-7/31186	7/32205-7/32208	
7/31188	7/32211-7/32212	
7/31324-7/31326	7/32214-	
7/31440	7/32216-7/32219	

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYDIN ÖZER'İN
TBMM 7/32060 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORU VE CEVABI**

SORU

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak nesli tükenmekte olan *Caretta caretta*'lar için bugüne dek hangi çalışmalar yapılmıştır? Bakanlığın elinde ölümlere ilişkin bir veri var mıdır?

CEVAP

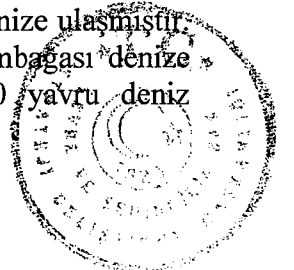
Dünya denizlerinde 8 tür deniz kaplumbağası; *Dermochelys coriacea* (Deri Sırtlı Deniz Kaplumbağası), *Chelonia mydas* (Yeşil Deniz Kaplumbağası), *Chelonia agassizii* (Siyah Deniz Kaplumbağası), *Caretta caretta* (İribaş Deniz Kaplumbağası), *Eretmochelys imbricata* (Atmaca Gagalı Deniz Kaplumbağası), *Lepidochelys olivacea* (Zeytin Yeşili Deniz Kaplumbağası), *Lepidochelys kempii* (Gündüz Yuvalayan Deniz Kaplumbağası) ve *Natator depressus* (Düz Kabuklu Deniz Kaplumbağası) yaşamaktadır. Bu deniz kaplumbağası türlerinin hepsi yayılış alanlarının tamamında veya önemli bir bölümünde nesli yok olma tehlikesinde olan "Tehlike Altındaki Türler" ya da yakın gelecekte muhtemelen tehlike altında olacak "Tehdit Altındaki Türler" kategorisinde bulunmaktadır. Çünkü deniz kaplumbağalarının popülasyonları, insan aktivitelerinin bir sonucu olarak farklı derecelerde büyük oranda azalmıştır.

Caretta caretta ve *Chelonia mydas* Akdeniz kıyılarında düzenli olarak yuvalayan iki tür deniz kaplumbağasıdır. *D. coriacea*, *E. imbricata* ve *L. kempii* ise Akdeniz havzasında gözlenen ancak düzenli yuvalamaları saptanamamış diğer deniz kaplumbağalarıdır. Akdeniz'deki *C. caretta*'nın önemli yuvalama alanları Yunanistan'da ve Ülkemizde, düşük oranda da Kıbrıs'ta bulunmakta, *C. mydas* yuvalamaları ise esas olarak Ülkemizin doğu Akdeniz sahillerinde gerçekleşmektedir. Bu nedenle Ülkemiz, Akdeniz'deki deniz kaplumbağası popülasyonlarının geleceği için önemli bir sorumluluk taşımaktadır.

Ülkemizde yaklaşık otuz yıldır Deniz kaplumbağaları ve bunların yumurtlama kumsallarına yönelik olarak koruma ve izleme faaliyetleri yürütülmektedir. Bakanlığımız tarafından Köyceğiz-Dalyan, Fethiye-Göcek, Patara, Belek ve Göksu Özel Çevre Koruma Bölgeleri kumsal alanlarında 2000'li yıllardan beri yürütülen Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Çalışmaları kapsamında bu hayvanların sayılarında önemli artışlar olduğu görülmüştür.

Örneğin Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içerisinde kalan Dalyan İztuzu Kumsalında 1990'lı yıllarda 100-200 arasında değişen yuva sayısı 2020 yılında 661'e ulaşmış olup, IUCN tarafından 2015 yılında *Caretta caretta* deniz kaplumbağası türünün Akdeniz popülasyonu ile ilgili yapılan değerlendirmede popülasyon trendinin artmakta olduğu tespit edilerek koruma kriteri "Tehlikede"den (Endangered) "En Az Endişe Verici" (least concern) kriterine düşürülmüştür.

2019 yılı üreme periyodunda, Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanında yapılan koruma ve izleme çalışmaları kapsamında İztuzu kumsalında ilk *Caretta caretta* yavru bireyleri denizle buluşmuştur. Bu kumsala yönelik şu anki verilerde toplam 641 yuvanın varlığı tespit edilmiş olup, 2500 yavru deniz kaplumbağası denize ulaşmıştır. Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanında 99 yuvadan 1500 yavru deniz kaplumbağası denize ulaşmıştır. Patara Özel Çevre Koruma Bölgesinde 224 yuvadan 1662 yavru deniz kaplumbağası denize ulaşmıştır. Belek Özel Çevre Koruma Bölgesinde ise 1500 yuvadan 5000 yavru deniz kaplumbağası denize ulaşmıştır.

Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesinde ise 84 yuvadan 797 yavru çıkışı olmuştur. 2020 yılında da Bakanlığımız tarafından Köyceğiz-Dalyan, Fethiye-Göcek, Patara, Belek ve Göksu Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Deniz Kaplumbağaları koruma ve izleme çalışması yaptırılmaktadır.

